

## STATISTIKANÕUKOGU KOOSOLEKU PROTOKOLL

Tallinn

15.02.2024 nr 10-1/24/001sn

Algus kell 14.00, lõpp kell 16.00

Juhatas Hede Sinisaar

Protokollis Anneli Saarma

Protokoll koostatud 20.02.2024

Osa võtsid Reelika Leetmaa, Raivo Ruusalepp, Dmitri Burnašev, Veiko Tali, Marko Udras, Urmet Lee, Raoul Lättemäe, Piret Lilleväli

Puudusid Mari-Liis Jakobson, Pille Lehis

### Kutsutud

Tervise Arengu Instituudi tervisestatistika osakonna juhataja Jane Idavain

Tervise Arengu Instituudi tugikeskuse juht Marlen Piskunov

Eesti Panga statistikaosakonna juhataja Jaanus Kroon

Rahandusministeeriumi riigihalduse ja avaliku teenistuse osakonna nõunik Silver Salla

Statistikaameti peadirektori asetäitja andmeteenuste alal Kaido Paabus

Statistikaameti partnerlussuhete juht Jaana Tael

Statistikaameti riikliku statistika koostöö tiimi nõunik Eva Pruusapuu

Statistikaameti nõunik Margus Matt

Koosoleku avas Hede Sinisaar. Urmet Lee palus lisada päevakorra viimaseks punktiks „Muud küsimused“. Kinnitati muudetud päevakord.

### Päevakord

1. Ülevaade Eesti Panga 2023. aasta tegevuskava täitmisest
2. Eesti Panga 2024.–2029. aasta statistikatööde loetelu projekti tutvustus ja ülevaade 2024. aasta statistika tegemise arenduskavast
3. Riikliku statistika seaduse muutmise seaduse VKT: ONA teema
4. Krediitiasutuste seaduse muutmise seaduse eelnõu
5. Muud küsimused

#### 1. Ülevaade Eesti Panga 2023. aasta tegevuskava täitmisest

Jaanus Kroon esitas Eesti Panga 2023. aasta peamiste arendusülesannete ülevaate, mis oli jagatud nelja peamisesse ploki – andmetega seotud ülesanded, statistikaväljunditega seotud ülesanded ning kaks suurt projekti, ATLAS ja IReF.

Andmetöötamise ja -analüüsi süsteemi (ATLAS) projekti eesmärk on statistika alamprotsesside ja -domeenide parem sidumine, tööprotsesside suurem automatiseeritus ja tootmisprotsessi tõhustamine.

Euroopa Keskpankade Süsteemi pankade integreeritud aruandlusraamistik (IReF) hõlmab kõiki Euroopa Liidu rahaloomeasutusi ning selle eesmärk on koondada pankade aruandlusnõuded ühte raamistikku ja parandada algandmete kvaliteeti, riikidevahelist võrreldavust, lihtsustada andmetöötlust ja muuta seda vajaduspõhiselt paindlikumaks.

Andmetega seotud ülesandeid oli kolm – Statistikaameti eri registreid ja andmekogusid ühendavate mikroandmete kogu kasutuselevõtt analüüsi ja prognoosiülesannete toetamiseks, virtuaalvääringu

teenuse pakujate aruandlus ning koostöös Statistikaametiga kodumajapidamiste tarbimisharjumuste ja finantskäitumise uuring HFCS.

Statistikaväljunditega seotud ülesanded 2023. aastal olid maksestatistika valdkonna uuendamine ja statistikateadete terminite ühtlustamine statistika paremaks loetavuseks. Eesti Panga statistika hõlmab suuremat osa finantssektorist.

OTSUSTATI

1.1. võtta informatsioon teadmiseks.

## **2. Eesti Panga 2024.–2029. aasta statistikatööde loetelu projekti tutvustus ja ülevaade 2024. aasta statistika tegemise arenduskavast.**

Jaanus Kroon andis teada, et Eesti Panga 2024.–2029. aasta statistikatööde loetelu on Eesti Panga juhatuses kinnitatud ja statistikanõukogu saab selle teadmiseks võtta. Statistikatööde loetelu sel aastal ei muutunud ning selles on 29 statistikatööd. Loetelu on avaldatud Riigi Teatajas: .

Eesti Panga statistikavaldkonna arendustes jätkuvad 2024. aastal projekti ATLAS arendused ja testimised. ATLAS-e põhiosa peaks valmis saama 2025. aastal. Samuti läheb edasi IReF-i projekt ning lähiajal algab Euroopa Keskpankade Süsteemi määruse väljatöötamine, kus kirjeldatakse detailselt IReF kuubi andmete ülesehitust. 2024. aastal tuleb jätkata tööd uute statistikastandarditega (NACE/EMTAK, SNA 2025/ESA, BPM7), mis hakkavad Euroopas kehtima 2029. aastast. Andmevaldkonnas jätkuvad ühisrahastuse statistika, virtuaalväeringu pakujate statistika ning leibkondade finantskäitumise ja tarbimisharjumuste uuring (HFCS). Avaldamine toimub 2025. aastal.

OTSUSTATI

2.1. võtta informatsioon teadmiseks.

## **3. Riikliku statistika seaduse muutmise seaduse VKT: ONA teema**

Kaido Paabus tegi kokkuvõtte tervisestatistika tegemise olukorrast Eestis. Tervisestatistika kuulub Euroopa statistikaprogrammi, aga mitte Eesti riikliku statistika programmi. Seetõttu ei ole tagatud vastavus Euroopa statistika tegevusjuhiste, keeruline on täita Euroopa Liidu tervisemäärust ning sellele ei laiene riikliku statistika kogumiseks ja jagamiseks kehtestatud nõuded. Samuti ei ole sotsiaalmajanduslik statistika terviklik ja tervisestatistika ei kuulu statistikanõukogu vaatevälja. Lisaks tekitab praegune olukord rahvusvahelises suhtluses segadust, kelle poole peaks Eestis tervisestatistikat puudutavates küsimustes pöörduma.

Kuna Tervise Arengu Instituut, kes praegu tervisestatistikat teeb, ei ole riiklik statistika tegija, pole tal ka ligipääsu olulistele registritele ja andmete jagamine Statistikaametiga on raskendatud. Tervisestatistika kuulub hetkel Sotsiaalministeeriumi vastutusalasse ja sellega nõuded kehtestab minister.

Tervisestatistika tegemisega seotud probleemide lahendamiseks loodi 2023. aastal töörühm, mis koostas uue väljatöötamiskavatsuse (VTK) koos põhjalikuma mõjude analüüsiga. VTK alternatiivideks on muuta TAI tervisestatistika tegijaks (ONA), viia tervisestatistika Sotsiaalministeeriumi loodavasse ühendametisse (ONA) või viia kogu tervisestatistika Statistikaameti vastutusse. Kõikide lahendusvariantide juures on oluline luua nii tehnoloogiline, praktiline kui ka sisuline võimekus, mis vähemalt lühiajalises perspektiivis eeldab suuremaid kulusid ja täiendavaid vahendeid. VTK peaks valmis saama veebruaris, peale mida läheb see valitsusele otsustamiseks. Kui valitsus annab oma toetuse, järgneb põhjalikum mõjuanalüüs ja seaduse muudatuse eelnõu väljatöötamine.

Toimus põhjalik arutelu, mille käigus leiti, et rahandusministrile nõukogu arvamuse kujundamiseks tuleb teemat veel edasi analüüsida ja detailsemalt käsitleda. Nõukogu tahab oma arvamust avaldada ja teeb seda koos VTK-le hinnangu andmisega.

OTSUSTATI

3.1. jätkata teema detailsema käsitluse ja analüüsiga;

3.2. avaldada arvamust läbi hinnangu andmisega väljatöötamiskavatsusele (VTK).

#### 4. Krediitiasutuste seaduse muutmise seaduse eelnõu

Urmet Lee andis ülevaate vahepeal toimunud arengutest seoses uue leibkonna eelarve uuringu (LEU) vajadusega leida alternatiivseid andmeallikaid, näiteks tagada ligipääs pangasaladusega kaetud andmetele. See võimaldaks korraldada uuringuid väiksema aja- ja rahakuluga ning sellega kaasneks ka andmeesitajate vastamiskoormuse vähenemine. Samuti annaks ligipääs teistele andmeallikatele operatiivsema sisendi erinevate makromajanduslike näitajate arvutamiseks nagu THI kaalud, mis omakorda on üheks sisendiks SKP arvutamisel.

Pangaandmetele juurdepääsuõiguse laiendamiseks Statistikaametile tuleks muuta krediitiasutuste seadust, mis reguleerib pangasaladust ning juurdepääsu mainitud andmetele. Eesti Pangaliit on esitanud eelnõu kohta oma märkused, kus tõstatati mitmeid õiguslikke, andmete vajalikkust ning pankadele osaks saavat koormust puudutavaid küsimusi.

Tulenevalt Eesti Pangaliidu märkustest on Rahandusministeerium selle muudatuse praegu krediidiinkassode ja -ostjate seaduse eelnõust välja arvanud. Oleme koos Rahandusministeeriumiga veebruariks kokku leppinud järgmise kohtumise Eesti Pangaliiduga, eesmärgiga jõuda seaduse muudatuse ning selle rakendamise osas üksmeelele.

Arutelu käigus otsustas nõukogu toetada strateegilist suunda ning vajadust dialoogi jätkamiseks Eesti Pangaliiduga lahenduse leidmiseks ja usalduse loomiseks. Eesmärk on kvaliteetsete ja õigete andmete saamine võimalikult kiiresti ja operatiivselt usaldusväärse statistika tegemiseks.

#### OTSUSTATI

4.1. võtta informatsioon teadmiseks ja hoida nõukogu kursis selle teema arengutega.

#### 5. Muud küsimused

5.1. Urmet Lee tegi lühikese ülevaate nullbaasilise eelarve protsessi arengutest. Lisainformatsiooni saamisel tuleb teema arutlusele järgmisel statistikanõukogu koosolekul.

5.2. Urmet Lee teavitas nõukogu, et seoses personaalse riigi ja andmevaldkonna strateegilise juhtimise kaasajastamisega on ilmunud tulevikuvisionone kirjeldavad valgud raamatud. Huvi korral võime nõukogule tutvumiseks saata tehisaru ja andmevaldkonna valge raamatu koos lisadega ja Statistikaameti seisukoha selle kohta.

5.3. Urmet Lee andis teada, et 22.–23. mail toimub Luksemburgis Eurostati eestvedamisel kollegiaalhindamiste kolmandat vooru kokkuvõttev konverents, kuhu kutsutakse osalema ka liikmesriikide statistikanõukogude esindajad. Kui selline kutse tuleb, siis palume nõukogu liikmetel mõelda konverentsil osalemise üle. Komisjon kompenseerib lennupiletid; majutus ja päevaraha tuleb tasuda endal.

5.4. Silver Salla teavitas nõukogu liikmeid, et seoses töökohavahetusega osaleb ta koosolekul viimast korda. Rahandusministeeriumi uus esindaja nõukogus ei ole veel selgunud.

#### LISAD

1. Statistikanõukogu\_15.02.2024\_esitlus

(allkirjastatud digitaalselt)

Hede Sinisaar

(allkirjastatud digitaalselt)

Anneli Saarma